Τολμηρές απόψεις σε βιβλίο Ζιαρτίδη για τους πολιτικούς και το κυπριακό

Ο Εζεκίας ύβριζε τους πάντες - Τίμιος αλλά μισότουρκος ο Τάσος

Κοιτάζοντας προς τα πίσω ο Αντρέας Ζιαρτίδης, καταθέτει σ' ένα νέο βιβλίο την ιστορία της 76χρονης ζωής του που ταυτίστηκε με τη σύγχρονη ιστορία της Κύπρου.

Χωρίς να του επιτρέπει η όρασή του να γράψει ο ίδιος το βιβλίο αυτό (αφού «ακόμα και τις εφημερίδες μου τις διαβάζουν», όπως ομολογεί στον πρόλογο του βιβλίου), δανείστηκε τα μάτια και την πένα του Πανίκου Παιονίδη. Έτσι, το βιβλίο «Αντρέας Ζιαρτίδης - Χωρίς φόβο και πάθος» αποτελεί συνομιλίες των δυο αντρών, με ερωτήσεις από τον Παιονίδη και απαντήσεις από το Ζιαρτίδη. Συνομιλίες που άρχισαν από τον Απρίλη του '93 και ολοκληρώθηκαν πρόσφατα με την έκδοση του βιβλίου.

Ο Ζιαρτίδης χωρίς φόβο και πάθος, όπως είναι και ο τίτλος του βιβλίου, μιλά για το συνδικαλισμό, τη διάσπαση του συνδικαλιστικού κινήματος, την πορεία του εθνικού θέματος και τη γραμμή της αριστεράς, για το ΑΚΕΛ και το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, για τον αγώνα της ΕΟΚΑ και το ΑΚΕΛ, για τη χούντα στην Ελλάδα, για το πραξικόπημα και την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, σκιαγραφεί πολιτικές προσωπικότητες, μιλά για την κρίση του ευρωκομμουνισμού και τη διάσπαση του ΑΚΕΛ και φτάνει στο κυπριακό κάνοντας τολμηρές τομές. Αρχίζει από το αίτημα για ένωση με την Ελλάδα, που το χαρακτηρίζει σωστό αλλά θεωρεί πως παράλληλα έπρεπε να ληφθεί υπόψη ο τουρκικός παράγοντας. «Εκάμαμε λάθος - αναφέρει - να επιμένουμε στο μάξιμουμ του αιτήματός μας που ήταν η ένωση και κλείσαμε τα μάτια μας στις δυνατότητες που υπήρχαν για δημοκρατικές εξελίξεις στον τόπο μας». Το λάθος θεωρεί πως συνεχίστηκε το 1931 με τα Οκτωβριανά και έπειτα το 1944 -45 όταν η Βρετανία βολιδοσκοπούσε για συνταγματικές αλλαγές στην Κύπρο. Σοβαρότερο λάθος, όμως, θεωρεί την έναρξη ένοπλου αγώνα από την ΕΟΚΑ, πιστεύοντας πως εκείνο τον καιρό χρειαζόταν πολιτικός αγώνας. Επικρίνει, όμως, σε άλλο σημείο τη στάση του ΑΚΕΛ την εποχή εκείνη απέναντι σ' αυτό τον αγώνα και ιδιαίτερα τους υβριστικούς χαρακτηρισμούς που χρησιμοποιούσε περί τρομοκρατών. Θεωρεί πως αυτή ακριβώς η στάση του ΑΚΕΛ βάθυνε το χάσμα μεταξύ αριστεράς και δεξιάς.

Μιλά για το μίνιμουμ πρόγραμμα, πώς δημιουργήθηκε και πώς διαλύθηκε:

«Είμαστε σε ένα στάδιο που το ΑΚΕΛ δεν χωνεύει ας το πούμε έτσι το Γλαύκο Κληρίδη. Τον θεωρεί άνθρωπο του ΝΑΤΟ, όργανο των ιμπεριαλιστών, κατά την έκφραση του Εζεκία Παπαϊωάννου. Και το ΑΚΕΛ τότε ήταν έτοιμο να συνεργασθεί και με το διάβολο για να φράξει το δρόμο του Κληρίδη προς την προεδρία. Γι' αυτό άρχισαν οι επαφές με το Σπύρο, επαφές βέβαια που και ο Σπύρος επιδίωκε, δεδομένης της φιλοδοξίας του για την οποία έχω μιλήσει.

Είμαστε στο σημείο που ο Παπαϊωάννου μπορούσε να συνεργασθεί και με το διάβολο προκειμένου να φράξει το δρόμο του Κληρίδη προς την εξουσία. Γι' αυτό και μετά το θάνατο του Μακαρίου είχε ταχθεί το ΑΚΕΛ ανοικτά και με φανατισμό υπέρ της εκλογής του Σπύρου Κυπριανού, η οποία μέσα στις συνθήκες της απαγωγής του γιου του και της αποχώρησης του Κληρίδη από τον εκλογικό αγώνα έγινε εκλογή χωρίς ανθυποψήφιο. Η συνεργασία τότε κατά τη διάρκεια της πρώτης πενταετίας του Κυπριανού, μεταξύ ΑΚΕΛ και Κυπριανού δεν ήταν τόσο ομαλή όσο πολλοί νομίζουν. Κατά τη διάρκεια εκείνης της πενταετίας παρά πολλές φορές ο Παπαϊωάννου συγκρούσθηκε με απόψεις και θέσεις του Κυπριανού όσον αφορά το κυπριακό πρόβλημα. Αρκετές φορές στις συνεδρίες της Γραμματείας και του Πολιτικού Γραφείου όταν συνεζητούντο θέσεις του Κυπριανού, ο Παπαϊωάννου παραφέρετο μέχρι του σημείου να εκστομίζει απαράδεκτες ύβρεις εναντίον του Σπύρου Κυπριανού. Βεβαίως, τα πράγματα κατόπιν εξομαλύνοντο. Πάντως, κατά τη διάρκεια της πρώτης πενταετίας αρκετές φορές δημιουργήθησαν προβλήματα και είχαμε φθάσει στην αποκήρυξη του Κυπριανού».

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα πορτρέτα των πολιτικών, όπως τα σκιαγραφεί ο Αντρέας Ζιαρτίδης.

Χαρακτηρίζει το **Γλαύκο Κληρίδη** ρεαλιστή, άνθρωπο που ακούει με προσοχή ό,τι του λέει κάποιος και το εξετάζει έστω κι αν διαφωνεί και καθόλου δημαγωγός.

Για το **Σπύρο Κυπριανού** έχει ακριβώς την αντίθετη άποψη. Θεωρεί πως όταν του μιλούσε κάποιος έδινε την εντύπωση πως έβλεπε, κουνούσε το κεφάλι, αλλά δεν άκουε.

Για το **Σπύρο Κυπριανού** αποκαλύπτει, ακόμα, πως δεν ήταν η πρώτη επιλογή για ηγέτης του ΔΗΚΟ. Η πρώτη επιλογή από το Μακάριο ήταν ο Τάσος Παπαδόπουλος.

Για το **Μακάριο** πιστεύει πως η τόλμη του εναλλασσόταν με υποχωρητικότητα, πράγμα που τον ζημιώνει πολιτικά.

Για το Λυσσαρίδη πιστεύει πως ενώ έχει ευφράδεια λόγου, παρέμεινε κολλημένος σε πολιτικά συνθήματα που υιοθέτησε πριν 25-50 χρόνια και πως αυτό είναι αδυναμία να προσαρμοσθεί στην πραγματικότητα.

Για τον **Τάσο Παπαδόπουλο** πιστεύει πως είναι τίμιος, ικανός, διαθέτει πολιτική κρίση αλλά είναι αρρωστημένα μισότουρκος και γι' αυτό ήταν κι η χειρότερη επιλογή ως συνομιλητής.

Για τον **Εζεκία Παπαϊωάννου** η εικόνα που έχει μοιάζει να είναι η χείριστη. Τον περιγράφει να χάνει την ψυχραιμία του όταν δεν μπορεί να χειριστεί ένα θέμα και να βρίζει τους πάντες, πολιτικούς, συνεργάτες, υπουργούς. Με ύβρεις μάλιστα, που ντρέπεται κανείς να τους πει δημόσια, όπως λέει ο Ζιαρτίδης.

Αλήθεια
26/5/95

ΚΠ1.53